

SAVEZNO MINISTARSTVO
ZA INOSTRANE POSLOVE

Broj:

9. OB. 1994. godine

01141134

KRATKA INFORMACIJA

o tzv. Kutiljerovom planu za bivšu Bosnu i Hercegovinu

Kutiljerov plan datira iz marta 1992. godine i predstavlja prvi plan koji je medjunarodna zajednica prezentirala kao zvanican predlog za resenje krize u BiH. Tvorac ovog plana je bila Evropska zajednica koja se u to vreme najaktivnije bavila problemima u ovoj bivsoj jugoslavenskoj republici. Portugalski diplomata Kutiljero je predvodio ekspertski tim EZ koji je sacinio plan, pa je po njemu on dobio ime.

Kutiljerov plan je sacinjen neposredno pre izbijanja rata u BiH i imao je za cilj da spreči sukobe koji su zapretili nakon najava vodećih RZZ u to vreme da će priznati nezavisnost BiH, što se ubrzo i dogodilo (BiH je postala članica UN 12. maja 1992. godine).

Po svojoj sustini, Kutiljerov plan je predviđao tzv. trodelnu BiH, ali na kantonalnom principu. BiH je trebalo da bude podeljena na tri konstitutivne jedinice (srpsku, muslimansku i hrvatsku), s tim što bi svaka od njih bila sastavljena od većeg broja kantona. Bilo je predviđeno da u BiH bude ukupno 14 kantona: od toga 5 srpskih, 5 muslimanskih i 4 hrvatska.

Teritorija sve tri konstitutivne jedinice je ovim planom bila ispresecana, tako da ni jedna od njih nije bila koherentna u geografskom smislu. Što se srpske strane tice, nije bila predviđena teritorijalna veza između Bosanske Krajine i Semberije. U samoj Bosanskoj Krajini postojale su dve muslimanske enklave, dok su se regioni Istočne Hercegovine i Romanije, odnosno Romanije i Semberije, dodirivali u tackama (bez ikakve teritorijalne sirine), u kojima su se spajali centralno-bosanski i istočno-bosanski muslimanski kanton.

Na slican nacin, bila je razdvojena hrvatska i muslimanska teritorija, s tim da je u slucaju hrvatskog dela to bilo od manje vaznosti jer su se njegova dva bazicna kantona (zapadno-hercegovački i posavski) naslanjali na matičnu republiku (R.Hrvatsku).

01141135

Na taj način, Kutiljerov plan je obezbedjivao Srbima u bivsoj BiH legalizovanje politickog entiteta, ali im nije obezbedjivao kontinuitet teritorija. Uprkos teritorijalnoj dislociranosti kantona, bilo je predvidjeno da nova drzava - kao nezavisni medjunarodno-pravni subjekt - funkcioniše na bazi trodelne federacije. Svaki od tri konstitutivna naroda je trebalo da bude ravnomerno zastupljen u organima vlasti BiH, što je trebalo da bude postignuto kroz aktivnost Voca naroda. Odluke od većeg značaja je trebalo da se donose konsenzusom, s tim što bi se licnosti na rukovodacim mestima u novoj drzavi periodično menjale po nacionalnom principu.

Kutiljerov plan su najpre prihvatile sve tri involvirane strane u BiH. Medjutim, ubrzo posle toga muslimanska strana je ovaj plan odbacila i time dodatno podstakla izbijanje rata u ovoj bivsoj jugoslovenskoj republici.

Sa danasnje distance je uocljivo da je time ucinila fatalnu gresku. Osim što je doslo do krvavog gradjanskog rata, kasniji planovi medjunarodne zajednice (izuzev Vens-Ovenovog), ukljucujuci i poslednji plan Kontakt grupe, pokazali su se povoljnijim za srpsku stranu.

Medjutim, vrednost Kutiljerovog plana se sastoji u tome što je medjunarodna zajednica već tada izrazila spremnost da legalizuje i medjunrodno pravno verifikuje granice srpskih teritorija u BiH. Nazalost, ni posle dvogodisnjeg rata u ovoj bivsoj jugoslovenskoj republici, te granice nisu formalno priznate.